

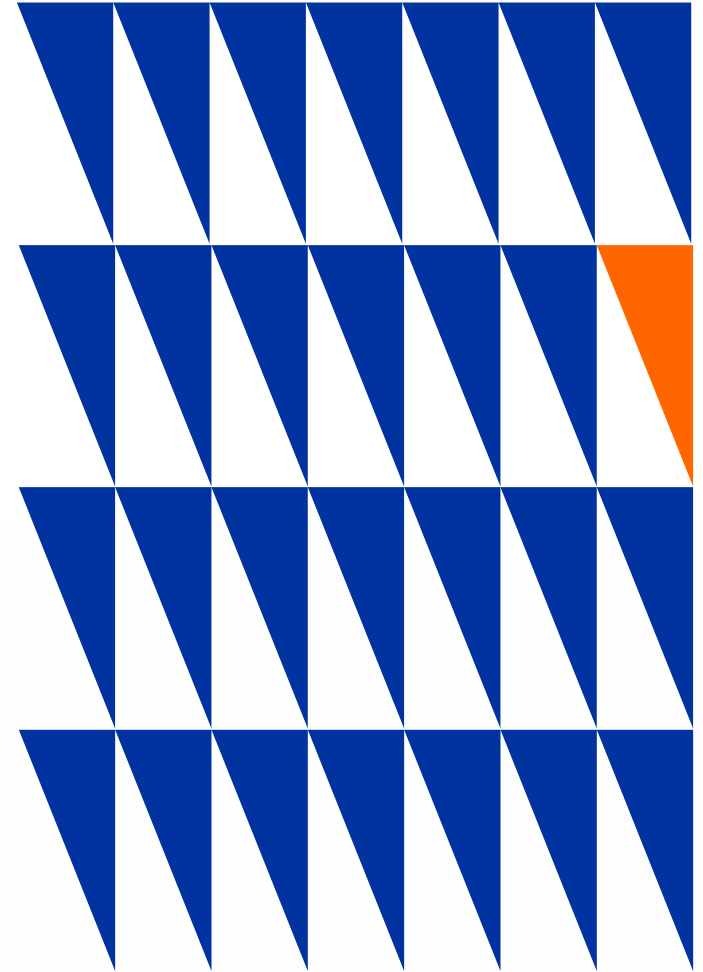
ONDERZOEK
RESEARCH

CITIZEN SCIENCE NETWERKDAG 28 SEPTEMBER 2026

PERSOONSgegevens EN CITIZEN SCIENCE

DIRK VERVENNE

THEORIE

PERSOONSgegevens

- gegevens waarmee mensen geïdentificeerd kunnen worden
- rechtstreeks (naam, nationaal nummer, adres, foto's van mensen, ...)
- of onrechtstreeks (opinies, antwoorden in enquêtes of interviews, ...)
- geen gegevens van overleden personen
- geen gegevens van bedrijven of organisaties

RECHTSGROND

- Toestemming
 - gebruik het model van informatie- en toestemmingsformulier van je instelling
 - minderjarigen: ook toestemming van een ouder of voogd
 - taal aanpassen aan de doelgroep
- Algemeen belang
- Richtlijnen verschillen per instelling

RECRUTERING DEELNEMERS

- sociale media, affiches, ...
- sneeuwbalmethode
 - > deelnemers vragen om informatie over onderzoek, met contactgegevens onderzoekers, te verspreiden
 - > geen contactgegevens potentiële deelnemers doorgeven aan onderzoekers

MINIMALE VERWERKING

- verzamel geen gegevens die je niet nodig hebt
- werk met categorieën, bv. geboren in 1995-1999 ipv geboortedatum
- vernietig persoonsgegevens zo snel mogelijk (rekening houdend met datamanagementbeleid van je instelling)
- of pseudonimiseer persoonsgegevens zo snel mogelijk (namen, geboortedata enz. vervangen door codes en sleutel apart opslaan)
- enkel globale (geaggregeerde) gegevens in publicaties of presentaties

-> ongeacht toestemming!

DATAREGISTER

verwerkingen van persoonsgegevens inschrijven in het dataregister van je instelling

TRANSPARANTIE

- Betrokkenen moeten informatie kunnen terugvinden over de verwerking van hun persoonsgegevens (welke gegevens, doel, contactgegevens onderzoekers, ...).
- in IC-formulier of privacybeleid

BEVEILIGING

- gegevens veilig opslaan
- toegang beheren en beperken
- zo snel mogelijk pseudonimiseren (of als het kan volledig anonimiseren)
- eventuele doorgifte beveiligen (Belnet FileSender)
- richtlijnen van je instelling volgen

RECHTEN DEELNEMERS

- inzage
- verbetering
- beperking van de verwerking
- wissing
- ...

GEVOELIGE GEGEVENS

- etnische afkomst
- politieke overtuiging, religie, lidmaatschap vakbond
- gezondheid
- seksuele geaardheid
- misdrijven

-> strengere toepassing algemene regels (minimale verwerking, beveiliging, ...)

KWETSBARE PERSONEN

- minderjarigen, minderheden, zieken, ouderen, gevangenen, ...

-> strengere toepassing algemene regels (minimale verwerking, beveiliging, ...)

CONTRACTEN

- samenwerking tussen verschillende organisaties: overeenkomst gezamenlijke verwerkingsverantwoordelijken of *joint controller agreement*
(wie verzamelt welke gegevens, wie analyseert, wie geeft welke gegevens door aan wie, bewaringstermijn, ...)
- indien burgers persoonsgegevens verwerken van andere mensen:
verwerkersovereenkomst of *data processing agreement*
-> *burgers verwerken gegevens volgens de instructies en onder de verantwoordelijkheid van de instelling*

GEGEVENSBESCHERMINGSEFFECTBEOORDELING

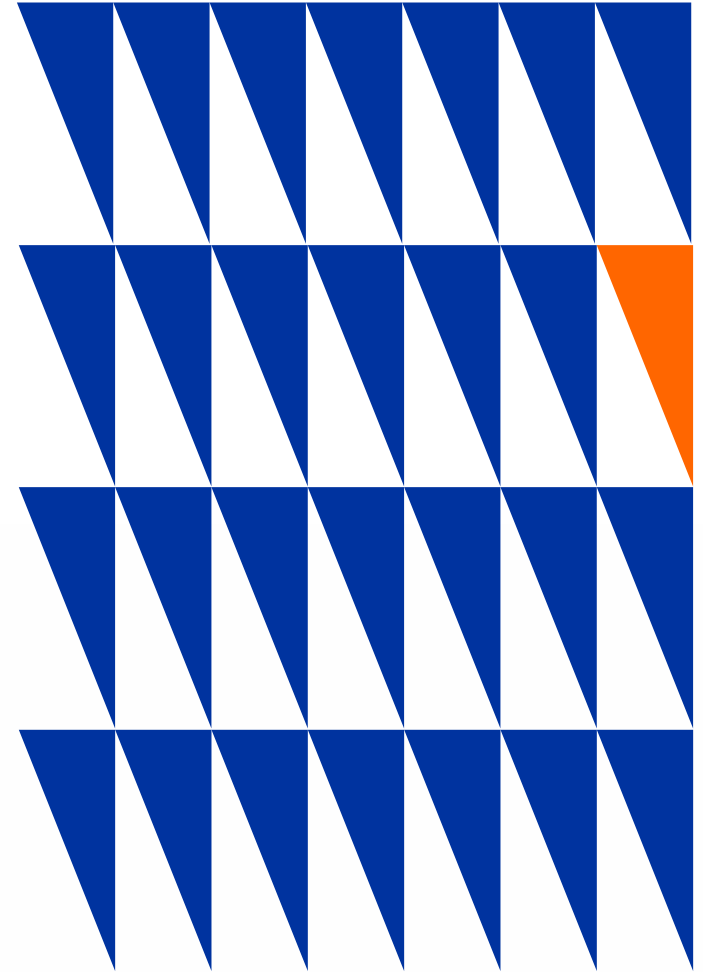
of DPIA (data protection impact assessment)

- indien de verwerking hoge risico's inhoudt (gevoelige gegevens, kwetsbare personen, grote schaal, geen pseudonimisering, ...)
- bespreken met DPO (data protection officer) van je instelling

VRAGEN

1. We verzamelen data anoniem, waardoor we achteraf niet meer kunnen achterhalen welke data bij welke deelnemer horen. Wat betekent dat juridisch? Hoe communiceer je dit correct naar deelnemers, en hoe verzoen je anonimiteit met rechten rond dataverwijdering?
2. Wat indien de deelnemers bv. mensen aanspreken op straat?
3. Bij ons project kregen we de vraag of we wilden samenwerken met een vereniging die mensen met een mentale beperking ondersteunt. Dat roept meteen vragen op zoals: welke extra aandachtspunten zijn er rond toestemming, hoe zorg je ervoor dat toestemming echt geïnformeerd is, en wie mag die toestemming geven?

PRAKTIJK

MOMENT

- op bepaalde plaatsen in Brussel kunnen deelnemers aangeven hoe veilig ze zich voelen en wat daarbij meespeelt (verlichting, lawaai, verkeer, mensen, ...)
- verwerkte gegevens:
 - locatie, leeftijd, gender, woonplaats, e-mailadres (om deelnemers te informeren over de resultaten) en informatie over veiligheidsgevoel
 - gevoelige gegevens: etnische achtergrond, seksuele geaardheid, gezondheid

LAATSTE WOORDEN

- afscheidsbrieven van geëxecuteerde verzetsmensen verzamelen, overtypen (door vrijwilligers) en digitaliseren
- De brieven worden met de toestemming van de schenkers beschikbaar gesteld voor onderzoek en openbaar gemaakt op een website.

- Verkeerstellers bevestigd aan ramen van burgers verzamelen gegevens over voertuigen, fietsers en voetgangers.
- Doel: verkeersveiligheid en luchtkwaliteit in kaart brengen
- Er worden geen identificeerbare beelden of video's opgeslagen
- Verzamelde gegevens van de burgers: naam, adres, e-mailadres (voor nieuwsbrief, uitnodiging voor evenementen)

MEER INFORMATIE

- [Datacharter Scivil](#)
- Website of SharePoint van je instelling
- [Gegevensbeschermingsautoriteit/onderzoek](#)